

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
2) фран. у валути, на по године
1) фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата плаћа се поштом
уштинцом непосредно админис-
трацији „Глас Црног.“ на Цетиње,
или отпраћеништва новина на
коју драго пошту; а коме је на-
ручнице, може се претплатити
код г. Петра Рајадановића, кнж.
при. агента у Котор а Дописи се
шиљу уредништву. Рукописи се
не враћају.

За огласе плаћа се: за
оваку рјеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Његово Величанство Цар
Никола управо је у очи нове го-
дине Његовом Височанству Господару
сљедећу депешу:

Петроград, (датум 12, сат 6,
минути 50 по подне).

Њ. В. Књазу НИКОЛИ

Цетиње.

Примите моје најбоље жеље, које
осјећам за Ваше Височанство и храбре
Црногорце приликом нове године.

НИКОЛА.

Његово Височанство Господар
одговорио је Његовом Величанству
Цару сљедећом депешом:

Њ. В. Цару НИКОЛИ II.

Петроград.

Милостива намјера и великодушно
сјећање Вашег Величанства испуњавају
чашћу и радост моје срце и срца мо-
јих драгих Црногораца. Пред Ваши-
јем ногама, Величанство, ми подносимо
наше захвале дубокијем поштовањем као
и изразе наше постојане оданости.

НИКОЛА.

Његово Краљевско Височанство
Фердинанд I Књаз бугарски управо је
Његовом Височанству у очи нове
године сљедећу депешу:

Софија, (датум 12, сат 11, мину-
ти 20 по подне.)

Њ. В. Књазу Црногорском

Цетиње.

Нова 98 година даје ми благо-
пријатни повод да Те увјерим по ново-
м ојој братској и старој љубави и не-
раздјелној привржености и Теби и Твојем
Дому, молећи Бога да укријепи Твоје
скупшћено за нас свијех здравље и да
излије особену благодат над Тобом за
благо твога јуначкога црногорскога на-
рода, за моје шчашће и за добро сви-
јех Словена на балканском полуострву.
Целивам те од душе

ФЕРДИНАНД.

Његово Височанство Господар
одговорио је Његовом Краљевском Ви-
сочанству Књазу Фердинанду сље-
дећом депешом:

Њ. К. В. Књазу Бугарском
ФЕРДИНАНДУ I.

Софија.

Нераздјелној љубави и сродству крви
и вјере, које веже оба нам мила наро-
да, Ти у братској твојој пажњи свагда
најтоплији израз даваш, на чим Ти из
свога срца захваљујем. Нека је и Теби
и твоме народу ова 98 сретна и благо-
получна, која нас у слози и јединству
мисли и тежња сретно затече. Бог шти-
ти Твој узвишени Дом и Твој вриједни
народ. Грим те од срца.

НИКОЛА.

Његово Височанство Господар
још је примио много телеграфских
честитања од Високих Особа, од
којих спомињемо особито депеше
Његовог Величанства Краља Умберта
и Његовог Величанства Султана.

— На вечер нове године били су
позвани у Двор наши министри и ве-
ликодостојници, дипломатско тјело и
сви главари из унутрашњости, који су
приликом нове године дошли на Цетиње.

До 11^{1/2} водио се разговор нарочито
о народнијем потребама, па се сјело
за трпезама; трпезу дипломатског ти-
јела и госпоња пресједавала је Њ. В.
Књагиња и Њ. В. Књаз Насљедник;
а трпезу великодостојника и главара
пресједавао је Њ. В. Господар. Кад
је кинуло 12 сати стаде тои пуцати.
Господар се тада дигао чашом у руци
и честитао народу нову годину. За
тијем је Њ. Високопреосвештенство
Митрополит подигао чашу за здравље
Господара и цијеле Књажевске фами-
лије Господар се опет дигао и пио у
здравље Њ. В. Цара Николе и Русије,
а г. Губастов у здравље Господара и
Црне Горе, уз свирање руске и црно-
горске химне. Провело се у Двору до
до близу два сата послје поноћи у
најбољем расположењу.

На ново љето била је архјереј-
ска литургија са благодарњем у ка-
тедралној цркви у присуству Њихо-
вијех Височастава Господара Књаза и
Књагиње и Престолонаследника, Њи-
ховијех Свјетлости Књаза Мирка и
Књагиње Ксеније, државнијех ве-
ликодостојника, главара из унутрашњо-
сти и грађанства. Послје богослуже-
ња пуцали су топови и свирала војена
музика док су Њихова Височанства
примали честитања у великом салону,
најприје од дипломатског тијела па по
већ уобичајеном церемонијалу. Његово
Височанство Господар излазило је да
честита нову годину народу, који је
испјед Двора чинио овације.

— Њ. В. Господар изволио је
одликовати г. Депреа, министра Фран-
цуске републике, и г. Ев. од Кућин-
ског аустро-угарског министра реси-
дента II-ијем степеном Данилова реда,
а г. барона Гуденуса, секретара ау-
стро-угарске легације III-ијем степе-
ном истога реда.

— Г. Константиновић, дипломат-
ски агент бугарски, отпутовао је у
Софију усљед једног жалосног случаја
у фамилији његове госпоње.

ПОГЛЕД НА ПРОШЛУ ГОДИНУ.

И још једна година мину у вјечност
а наде у побједу наше свете ствари оста-
ше још неиспуњене.

Кад је цео балкански полуострв у
рошћу лежао; кад је цео српски народ
својим мртвијем спао: Црна Гора се бори-
ла за своју слободу и за своју бољу бу-
дућност; и она је повела крваво коло за-
ослобођења балканских народа. То пр-
венство, ту заслугу нико јој не може
одрећи. И ако су остале државе ту свету
борбу сматрале незаконитом; и ако су је
страни нисци од ваада до ту скоро награђи-
вали погрдама: та је борба наших преда-
ка потицала и храбрила од почетка овога
вијека остале народе на балканском полу-
острву на уставке за ослобођење, и данас
се посљедицама те свете борбе цео изи-
бражени свијет клања, као успјесима ци-
визације и напретка човјечанства.

И током овога вијека Црна Гора је
предначила осталијем већ подигнутијем
државама на Балкану у борбу за ослобо-
ђење и препорођење балканских народа,
с којима је вежу заједничка вјера, братска
крв и истовјетна мисао и тежња Богом и
природом дата им, да својим животом
проживе.

У току прошле године та је тежња
увела Грчку у рат са Турском Царви-
ном. Јевропске велесиле, у чији се испо-
разум Грчка уздала, једнодушно се спора-

зумјеше да стану на пут тој ватри да не
распади ошћ јевропски рат. Грчка је под-
легла јачој сили, али мисао и тежња
народна за уједињење и ослобођење у
победи се још више снажи. Још је ту
Грчка добила спасоносну поуку, да тражи
споразума са балканским државама, и да
слуша савјете Русије, под чијом је зашти-
том ускренула.

Критско питање, које је изазвало тај
несрећни и несмислени рат, још није
ријешено. Велесиле, које су заузеле своји-
јем бродовљем критско обале, с одлуком,
да даду том мучничком острву самоуправу,
још није су у тој намјери успјели. Грци
на Криту још стоје противу Турака оруж-
јем у руци. Турска још држи своје посаде
по неким градовима.

Према свијема тијема догађајима
Црна Гора се нашла на висини свога
историјскога позива.

Њ. В. Александар I Краљ Србије
долазио је на Цетиње на Ђурђовдан, крсно
име Владарачке наше куће, да поврати
посјету В. В. Господару, што му српски
народ неће заборавити.

Њ. В. Престолонаследник Књаз Да-
нило присуствовао је великом јубилеју
Њезиног Величанства Инглеско Краљице
Викторије у Лондону, и отада отпочињу
важњим односима између Владарачкијех
Дворова, инглеског и нашег.

Срећна уладба Њезине Свјетлости
Књагиње Ане за Њ. В. Књаза Франца
Јосифа Батембершког испунила је нашу
Владарачку Кућу новијем весељем и раз-
вила њезине свезе пријатељске са разнијем
Династијама.

Треба да споменемо и трговински
уговор са Грчком, који је Црну Гору
довео у тјешњу везу са овом балканском
државом, сродном јој по вјери и по народ-
нијем тежњама.

Најважнији прошлогодишњи свјетски
догађај, који улијава у нама поуздање у оства-
рење наших народнијех аспирација, то је
проглашење руско-француског савеза прили-
ком посјете Пресједника француске репу-
блике у Петрограду. Млади Цар је пред
цијелијем свијетом проговорио, да су оба
завезничка народа готова да свијем својим
силама допринесу уздржању свјетскога
мира у духу права и правде; то је исто
казао и пресједник француске републике;
а наша је највећа нада ваада била у право
и правду.

Сви други споразуми између велесила
за вријеме турско-грчког рата, од страха
да се отуда не развије јевропски рат,
исчезавају пред овим савезом; што
више, руско-француски савез био је и про-
глашен у нарочитој намјери да се открије
природа тренутног споразума Русије
са Немачком и Аустро-угарском. Што се
тога тренутнога споразума неки плаше,
немају разлога; а што се други њим тјеше,
нека им први не завије.

Много више него што плаши тај спо-
разум Русије са царевинама тројнога са-
веза имало би балканске народе храбрити
држање Италије, баш током прошле године,
која је преко свога министра иностранијех
дјела, у италијанском парламенту, при рас-
прави грчкога питања, јасно и гласно при-
звала, да је балканским државама впис
од једне неправде наметнуо берлински
трактат. То је била од стране једне ве-
лесиле прва јавна осуда тга трактата,
који нас толико тишти; и та је изјава у
толико важнија, у колико потиче од једно-
га члана тројног савеза, а од државе која
је начелу народности дала снагу међуна-
роднога права, и која је силом тога права
постала.

Тако тројни савез, који је највише
пријетио балканским државама, усљед
те изјаве већ им тако не пријети, јер
Италија не мисли вршити улогу, коју јој
је Бисмарк био намијенио при Drang
nach Osten-у....

Најпослије љетошњи састанак Њ. В.
Књаза Николе са Њ. В. Царем Николом у
Дармштадту, па са Њ. В. Краљем Умбер-
том у Монзи Црној Гори укрјепљује поуза-
дање у будућност.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЦЕТИЊЕ, 2 јануара.

Услед изјаве са Цетиња односно
кандидатуре г. војводе Божа Петро-
вића на мјесто критског гувернера,
како се јавља из Цариграда, Русија
истиче кандидатуру Књаза Ђорђа,
сина Краља грчкога. Наши читаоци
сјећаће се оног чланка петроградског
„Н. Времена“, који је ватрено препору-
чао ту кандидатуру, и који смо били
донјели још поодавно, што свједочи
да то није нова мисао у Петрограду.
Сада петроградске „Новости“, на ви-
јест из Цариграда, да Русија предлаже
грчког Књаза Ђорђа за гувернера на
Криту, овако пише: „Великодушно
учешће, које је Русија узимала ваада
у Грчкој, није могло да се најпослије
не изрази у горњем предлогу. Русија
се морала придружити политици запад-
нијех држава обзиром на посљедње
догађаје на истоку, али је она то уч-
нила само у интересу мира, који је био
у озбиљној опасности. Али то јој ипак
није сметало да остане вјерна својим
традиционалним симпатијама према
источнијем хришћанима. Тако, канди-
датура Књаза Ђорђа коју Русија пред-
лаже, не би имала никога зачудити,
разумије се, осим Султана. Ипак ми не-
можемо рећи, да ће државе једнодушно
подржати ову кандидатуру. Без сумње,
много ће се односити према њој при-
кривеном зломом, с којом ће се Руси-
ја морати борити, али коју неће бити
трудно побједити, пошто та професио-
нална дипломатска злоба истиче само
из својственог јој подозријевања, које
односно намјера Русије нема мјеста.
Преостаје само савладати противљење
Султаново и његове владе. Ми не
знамо којима ће средствима убјеђе-
ња Русија са осталијема државама
тражити да савлада то противљење,
али има једно средство, које би могла
измирило све стране, и Турску, и
Грчку и Јеврону. Ми мислимо о при-
саједињењу Крита с Грчком, уз ис-
плату накнаде, која би боље одговарала
језинијем средствима него ли ратна
контрибуција, коју мора да исплати Тур-
ској. Сва та кнаде не може бити ве-
лика, тијем више, што је свијема по-
знато, и прва Турска то зна, да је
Крит на терет будуће отоманске царе-
вине, и не само да не доноси никаква
прихода држави, него још прождире јој
пет милиона франака на годину. Пошто
се сво питање о сузеренству Турске
над Критом своди само на питање са-
мољубља, то га рјешити није трудно
већ по томе, што у ствари аутономи-
ја острва сасвијем уклања то суверен-
ство, и de facto оно престаје. Тако
некијех 20 или 25 милиона франака,
које би платила Грчка за овај острв,
рјешили би ово тешко питање у ко-
рист Турске. Турска би се, без сум-
ње, користила таквијем рјешењем крит-
скога питања, које је већ неколико

пути служило као повод нарушењу мира. Осим тога, такво рјешење критског питања одузело би јевропској дипломатији изговор да се мијеша у послове турске царевине. Ми искрено желимо, да Јевропа најпослије пронађе средство, како би прекинула неспојни поджој ствари на Криту, и држимо, да би најбоље рјешење, које одговара интересима и Турске, и Грчке, и Јевропе, било присаједињење овога острва Грчкој са више реченијем условима.

Вијест, да Русија предлаже за кандидата Киџа Ђорђа, пуштена је из Цариграда има већ десетак дана, па се већ ништа не чује о тој кандидатури, што је добар знак. Сигурно се сада о томе новоме руском предлогу веће преговори између јевропских престолнија; али се не би могли доминирати, какве би озбиљне разлоге која држава могла изнијети противу тога предлога.

О присаједињењу Крита с Грчком, уз исплату накнаде Турској, што „Новости“ предлажу, трудно да може бити и говора.

ДОПИСИ

Нишкић, 18 децембра. — († Официр Милан Никовић.) Још 8 новембра ове године случај бијаше потресао ову нашу крајину, па и даље, докле је глас о њему доио. Гаје се нико ни најмање није најао, гдје је само весеље и најбоље расположење владало, гдје је свачије срце приправно било, да се напоји сваком милом, ту цигли један тронутак би довољан, да помути видљиви поредак, да прекине армоничну жицу, која најслађе даваше жељне звукове љубави, слоге и весеља и да преокрене најсвјетлију слику у најцрњу.

То бијаше дивна кита сватова, који јездишћу на бијеснијем коњима гором и пољем у пјевачку, весељу и нади пут куће, на коме ће еротично изнети прикладну дјевојку, да је приведу својем племењачу по црквеном обреду и ериком обичају. Од ове ките мало се одвоје два присна пријатеља са слаткијех успомена, оба по стању виђена, по ходу узорна, по начину љубезна а по годинама изврсна, јер један својом сједином обухваташе свачију љубав и поштовање, а други цијелим младости на лицу улијаваше у свакога красне мисли чистоте душе и јуначка срца. То бијаху старина кап. Јован Кецојевић и млади официр Милан Никовић. Када су били пред кућом, гдје је дјевојка била, старина кап. Јован, који дотле по-

пушташе млађијем да пуцањем из револвера престаје снагу, живахност и задовољство сватско, ту пред кућом, гдје им је мета обидежена била, у усхићењу прихвати револвер, поздрав пријатељску кућу и испали га. Несрећа и ништа друго хтједе и зрно погоди младог официра Милана. Прост судачај нанесе, који се некако сумниште без знања и воље њихове и доведе оф. Милана на правац несрећног метка.

Излишно је да овдје истакнем ужас, који у тај час обухвати све присутне. То свако може и сам преставити. Прискоцише сви и рањеника прихватили и однесоше на сходно мјесто, да му обилато пруже медем од пребела, ако га и гдје буде. Жилом дође у Нишкић глас о тој несрећи, те му тужан брат Окр. Кап. Г. Обрен Никовић са г. Др. Огњеновићем нећко одмах пошети, да брата, свог љубимца, спасе, ако спаса буде.

Г. Др. Огњеновић вјешто опази да је рана опасна, пошто је зрно удрило у јетницу и ту остало, да би се и најбољи хирург на муци нашао а без успјеха. Али ипак није била још вшчезла свака нада, јер се је овалагала на младост и дошљедно на снагу физичну и душевну рањеника, на донекле и на тобожњу погрешну оцјену саме ране пријегледу, пошто у оскудији потребитијех сирава, није се могло тачно установити у први мах, гдје се је зрно смјестило. На жалост та је нада почела брзо лијати, јер први биљег, малаксалост сваге, показивао је истину првог пријегледа и слиједећи билези предказиваху скору катастрофу. Први гласови о тежви ране почеше јасно доказивати да су истинити, јер и сам рањеник поче с дана на дан малаксавати на очиглед тужне му браће, своје и пријатеља, који сва могућа средства, која мјесто и прилике пружају, употребљиваху, да би свог миљеника из рука смрти уграбили. Али све утаман; прни удеи не гану на сву ту негу, на своје топло жеље, немилосно им се осмијехну, кад би готов својим пријетом радом. Дне 16. о. м. млади официр Милан Никовић подлаже путој рани у цијелу буње своје младости, у 26 година кратког свог живота, баш у час када је био почео да у шире развија своје врлине, које су га китиле, на корист отаџбине своје.

Прејана смрт младог оф. Милана као и њен узрок покоси свакога у племену, тако и изван племена, који је имао прилике да се и за кратко с њим упозна. Зави у црно мило рођену браћу, кукавну своју жену и својцу, који имају рашта плакати и кукаати. Остави видљиву празнину у племену, коју жали и сам Узвишени наш Господар и свијетан Му двор, који је несебично изврештаван био о стању вриједног покојника чак до пошљедње вијести о његовој смрти.

Покојник спада је у ред млађијех али сиремнијех официра народне војске Од свијех путова, који су му се намећали

окренуо би увијек правијем путем, а од свијех начина, који би му се представљали, бирао је увијек поштени начин. Стога се ни најмање не чудимо, што га данас свако оплакује а особито сиротиња, којој је више пута сузе утро па и на штету своју, на коју није марио. Нећу преберати, нити се повести за латинском изреком: De mortuis nil nisi bene, кад кажем по тврдом свједошавству вјеродостојнијех људи, да је млади оф. Милан Никовић био у племену један од најугледнијих чланова а то ради својих врлина које су у њему урођене биле, а које почео је развијати на корист свог Узвишеног Господара. Недавно ушао био у јавни живот а ипак младе му године не сметаху, да свуда буде узоран вриједан и честит Србин у збору и у твору.

Разни примјери његовог кратког живота доказују, да је био у сваком дјелу племенита срца а мирне душе. Ради краткоће не износим их, изнијећу само онај, који нам показа на самртној постељи. Увјерио се је, да и ако му је сад постао кврник његов присни пријатељ кап. Јован, овај ипак није му крив ни дужан, па му опростио крв. Глас се био просуо о некој будућој освети, па тај примјер пок. Милана утипа глас, што је врло похвално, јер ако је с нехотична узрока пала једна жртва, не би право било да с хотичног разлога лаве и друга, скопчана увијек још тежијем пошљедњама. Бог учувао свакога од сличнијех догађаја, али на жалост таквијех је случајева било и биће их док свијета буде, али кога допау, ваља да се тај надвиси над људским слабостима и да мужевски поднесе таки тежак ударац, да и ако тужнијем срцем али мирном душом и чистијем разумом претрпи ту муку, те да се задовољи општијем саучешћем у његовој тузи. У сличнијем догађајима, кад би срце наше баш остало тврдо, да без стварног одушка не би хтјело омењати, тада треба да се разумом послужимо, јер он боље схваћа зло и добро, па ће он заједно знати укротити наше немирно срце и свратити га са зле накане. Ове све свете мисли предводе данас вриједну кућу Никовића у Нишу.

Ожалошћеној породици наше најискреније саучешће у големој џезиној жалости а вриједног покојника Свевишњи простио и помиловао.

Мир пепелу његовом!

С. В. В.

Ораси (Ђешанска нахија), 17 децембра 1897 год. — Још од 1875 г. ова општина није имала школе гдје би могла своју дјецу обучавати. Колику је потребу за школу осјећала, није потреба казивати; јер ће свако лако увидјети како је — особито у данашње вријеме — онијема људима, који немају средстава и прилике да окусе благодати просвјете.

Ове године, благодарећи правичности врховне просвјетне власти, и заузимању неких чланова ове општине, који су доставили потребу ових општина Орашке и Штитарске, врховној просвјетној власти

витештво свих других држава средњег вијека.

Није о лову остало трагова само у старим нашим споменицима. Трагови лову код старе наше властеле налазе се и у нашим народним пјесмама. Примјера ради да наведем неколико мјеста. Тако у пјесми „Јован и дивски старешина“ прича се како је Јован посејкао седамдесет дива и преноћио, па сјутра дан пође у лов:

А кад сјутра дан и зора дође;
Но се Јован стрљети не мога;
Већ он у лов у планину пође
На његова гојена Лабула,
То он лови срне и коштуе,
Кад по подне сунце навалило,
Он отиде у планину к мајци
И донесе срну и коштуу
Да зарани одигату мајку.

Исто тако у пјесми „Милан-бег и Драгун-бег“, кад дјевојка наговара свога младожењу да дохака брату и учи га како ће то учинити:

Вел' њему дијепа дјевојка:
„Ако ти је жао кидисати
„Ти ћеш сјутра рано уранити,
„Па ти хајде у лов у планину,
„И поведи брата Драгунца,
„Понесите сине соколове,
„Поведите хрте и загаре,
„Па крећите тице Јаребце,
„Папуштајте сине соколове,
„Нек фатују тице Јаребце,
„Папуштајте хрте и загаре,
„Нека тару срне и коштуе...“

Литер. примјер за то имамо и у пјесми „Наход Момир“:

Подиже се ерипи цар Стјепане
Из Призрена мјеста убавога,
Подиже се хитар лов ловити
До Велеса и воде Вардара;
Собом води осам неаврова
И Тодора деветог неавра,
Лов ловили за петнајест дана,
Така му се срња андејала,
Те од лова ништа не удови;
Ни једна ни коштуе мудре,
Па од кака ентига зверина.

Напољење да наведем још и ово мјесто из пјесме „Јутица Богдан и војвода Драгија“:

„Подиже се војвода Драгија
Са Господом хитар лов ловити;
Сва господа соколе поседа,
А Драгија мазена крагуја.“

дата је реченим општинама редовна школа; за коју цијељ даде нам на нашу молбу г. Шпиро Попов Пејовић своју кућу бесплатно, док — ако Бог да — подигнемо ново школско зданије. У почетку ове шк. године, покупи се велики број ђака; пошто учioniца не мога примити више од 75 ђака то остали, којих је био приличан број, преко 14, и испод 8 година врате се из школе.

Господин учитељ Видак Пејовић, у свом врло научном говору, на првом родитељском скупу, држаном 19 октобра ове године, измјећу осталог говора напомену и управо обећа нам да ће се постарати и за оне млађије који су пријешли 14-ту годину, те не могу бити примљени у школу а школовања се за ваља лишавају, да се и њима, бар мало основног знања и школског васпитања даде, те да неби остали сасвим Ђорави код очију. Јуче г. учитељ преко својих ученика, а г. офицер преко подручних му војника, који рађаху на пут, за који је Његово Височанство Господар благоизволио помоћ дати, да се и овим природом затвореним општинама пут направи — обзване народ да ће за данас, као на имен дан Њ. В. Престононаследника Данила, бити у саборној цркви орашкој божанствена служба и благодарење за драгоцјено здравље Престононаследника; те тога ради да што више народа буде у цркви. Јутрос раније него обичних јутара окупиле се ђаци код школе, сви ванредно весели. Кад су црквена звона огласила божанствену службу, ђаци са учитељем у дивном реду упуте се к цркви. Црква је била дупко пуна народа, као на који велики празник. При божанственој служби и благодарењу чинодјелствовао је часни госп. Мило Пејовић, надзиратељ ђешански и парох орашки. Послије службе пошло се је у школу, гдје је г. учитељ држао научни говор о домаћем васпитању дјете, а при свршетку овога говора напоменуо је, да сви из дубине срцаца наших помолимо Свеомогућег Творца за драгоцјено здравље и дуги живот Престононаследника и цијелог Владијаућег Дома. Овај говор пропраћен је бурним усклицима живој Престононаследник, последије чега су ђаци старијих разреда отпјевали „Насљедниково Коло.“

Послије овога, наш вриједни и у раду неуморни учитељ г. Пејовић, напомену да се он сјећа кад је оно јесенас обећао онијема млађијима, те нијесу могли бити примљени у школу, да и њих штогод научи. Рече да је сад томе вријеме, „на овако дуге зимње ноћи, да оно вријеме које би провели, у сечањим повесерњим сједницама, боље било да проведу у поучавању, а то се може, пошто је благодарећи Господару и просвјетној власти, ове године школа и мени и вама овако близо; те да Божијом помоћу одпочнемо од сада сваку вече од 8 до 10 ура у вече, да и ово неколико млађића не остану сасвим Ђорави, код очију. Надам се у Бога

Кад дођоше на језеро мутно,
По језеру утве златокриле.
Сва господа соколе пустише,
А Драгија мазена крагуја... и т. д.

И наши споменици и пјесме тврде да се у старој ериској држави занимало ловом, да је то била једна од најмилијих забава ериских владаоца и витезова. Ловило се сокоlima и крагујима. Употребљавали су се „хрти и загари“, али разумије се да је то врло знатну улогу играла стријела, по гдје гдје копље и мач.

Да би смо се што боље упознали са ловом старе ериске државе, подијелићемо га на одјељке, па тако одмах да пријемо те видимо како се ловило сокоlima.

Видјели смо најпријед међу првим поменима о лову, да се помиње соко, исто тако и у народним пјесмама нема лова без сокола. И из онога што кажу споменици, и онога што веће пјесме о лову види се, да у Срба средњег вијека најомиљенија забава била је лов сокоlima. Старо ериско племство тако се радо занимало сокоlima, да су велику пажњу поклањали њези њиховој. Од старих властелинских породица ово је остало и доцније, те је пријешло и на беговске породице, те се отуда лов сокоlima задржао код појединих чувенијех кућа мухамедовских у Босни и Херцеговини све до половине овога вијека. Отуда је и дошла ова пошта коју Срби одају соколу у својим народним пјесмама. Они га цијење не само као тицу, коју употребљавају за лов, но и с њене џепоте и срчаности. Тако у пјесми „Лов Марков с Турцима“ прича се, како је Марко пошао у лов са Муратом везиром и са још два најест делија, па ваићу у гори на језеро и у њему угледају утву златокрилу, гдје плива по језеру. Везир пусти свога сокола, али му се утва не да ни гледати, већ се диже у облаке, а соко падне на језу.

Тада говори Краљевћу Марко:

„Је ли тестир, Мурате везире!

„Да ја пустих мојега сокола,
„Да увати утву златокрилу?“

Мурат одобри и Марко пусти свога сокола:

ИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“

ЛОВ И НАДСТРЕЉИВАЊЕ КОД СРБА СРЕДЊЕГА ВИЈЕКА.

У нашим споменицима прошлости лов се помиње на више мјеста. Тако још за вријеме Мутимира и браће му налазимо трага да су се властела занимала ловом. Кад оно Мутимира и браћа побједише бугарског владара Бориса и заробише му сина Владимира, Борис закључи мир са Србима и ови му врате сина, допративши га до границе. На граници Борис обдари пратиоце сина му са два роба, два сокола и два пса. И соколи и пси онда су се употребљавали за лов. Ово је било почетком друге половине IX вијека. За тим налазимо помена о лову у животу Јоакима Сарандапорок, који се бјеше повукао у гору да неспојички живи. Тамо га нађу неки ловци, који по имаху среће у лову а од лова живљаху ради сиротиње. Они се наврате ка неспојичку и овај их благослови и од тада их поче срећна пратити у лову, то се с тога чешће наврћашу к њему.

Ова биљешка не само да помиње лов, већ нам прича да има међу Србима још за вријеме Јоакима од Сарандапора који се више бави ловом. Она нам каже да су и шуме тадање биле пуно дивљачи, кад су појединци могли само од лова живјети. Осим ових помена о лову код Срба средњег вијека налазимо још у животу Св. Саве. Кад је хтио да се искраде од родитеља и да оде у Св. Гору, рече им да хоће у лов да иде: „Господо моја, у овој гори рекосе ми да има много звјерица и ако најем милости у вас, те ме благословите и пустиће ловити, то вас молим не брините се за ме, ако закосим, јер чух да тамо има много једена... Родитељи га послаше. Он оде, и кад стиже до горе; рече, да нагоним звјерице, а он ће их до у јутру чекати под гором.“

Доцније у Османлија држави и. пр. за цара Душана извјешени етателјима дато је у дужност да се занимају ловом риба и

звјерова. Тако и. пр. Душан у својој призорској хрисовуљи наређује да извјесни меронци дају годишње три коже лисичије; на другом пак мјесту тражи се да дају 41 кожу лисичију. У једној другој хрисовуљи наређује се црквеном меронцима да лове зеца заманицом три дана. (Mon. Serb. 365.) Поред тога на више мјеста у нашим споменицима налазимо помена о лову и ловидби. Али да на овом мјесту наведемо још два податка. Тако на примјер у животу деспота Стевана Лазаревића налазимо како је Стеван Високи изашао и дошао до мјеста, које се главица звало, руча и изађе у лов и ловиће узме крагујца на своју руку. За овим да наведем шта у опште о лову вели „пољички закон.“ У члану 111. вели се: „Закон о лову на звјерице. „Закон стари хоће да сваки звјер припадне оном ловцу (заводнику) који га угледа, осим ако би ловац позвао „у помоћ овога или онога. Тада том помагачу мора дати дио од уловљена звјерица. Како је речено, звјер је онога, који угледа, не само за медвједа или лисицу, закон је да осим онога, који га убије, имају удјела и они, који су при- сијели. Ако се звјер убије на чијој земљи има се дати по правди ономе чија је „земља, четврто. И у помоћи има бити „различко као и дионо, јер ако би ко од „ловца већи труд уложио или већој „опасности био изложен, како у води тако „и иначе има му се издвојити већи дио...“

Осим тога у старој ериској држави међу неповлашћеним етателјима било је нарочитих људи, који су се занимали гајењем владарских сокола и паса. Они први називали су се соколарима или геракарима. Соколари су се, како код појединих владара тако и код моћне властеле, занимали само гајењем сокола, а за то су били ослобођени свих других дажбина. Исто тако и цари гајењем владарских и властелинских паса. Ово се може разумјети само тако, ако се претпостави да је лов, као забава, био врло развијен у Срба средњег вијека. У осталом то је била једна од витешких забава и ериско се витештво радо тимо забављало као и

и у свој труд, за који од вас ниједне
није награда не тражим, да ћете док про-
летњи радови почну, сви који буду посје-
ћивали ову „вечерњу школу“ знати чита-
ти, писати, по мало рачунати, а и друго
јш којегчега лијепога.“ Тада се из многих
граха захори живио наш учитељ, живјела
просвјетна власт која нам шаље овакве
учитеље. Онда се упишу 11 младих, од
којих двојица донесу ракије и почасте
све присутне. Ту је било више одушев-
љених, кратких сељачких али језгровитих
здравља у здравље Господарева, Пре-
столонаследника и цијелог владајућег До-
ма; у здравље просвјетне власти. Овај
дан ђаци су провели у весељу, пјевању
и игрању.

Орашанин.

Данилов Град, 21 Децембра 1897 год.
Управа „Читаонице Данилоградске“ позвала
је на Никољдан тек год. годишњу скуп-
штину, којој је предала уредно све своје
рачунае, које скупштина одобривши ријешивши,
да се са њене стране заблагодари, што
овим и чини, славним администрацијама:
„Србобрана“ и „Нашег Добра“, које нашој
Читаоници шаљу лист у пола цијене, а тако
и господи члановима ове Читаонице, са
стране: Њег. Високопросвјетленству гос.
Митрополиту Митрофану, Упритељу Гра-
ђевина Ђукановићу, који је поред улога
редавног члана даровао и лист „Јосанску
Виду“; Сердару Јагошу Радовићу; Војеном
кап. Милошу Радовићу; и секретару Вел.
Суда Саву Радовићу.

Као и прошле, за идућу годину Друш-
тво је одабрало Управу и Савјет, које
састављају: г. Бошко П. Велашевић, учи-
тељ за председника; г. Сердар Илија
Беговић за подпредседника; г. Јован К.
Дулетић за секретара и књијара; г. Токо
З. Вујовић за благајника и економиа.
У друштвени Савјет одабрали су: г.
Марко Радловић, заслужник окр. капетана;
г. Саво Бошковић члан окр. Суда; г. Токо
Ђурић заст. Упр. Вароши; г. Зеко Јови-
ћевић чинов. поште и телеграфа; г. Мићо
Т. Дулетић и Ристо З. Вујовић.

Прошле године имали смо близу 60,
а ове године уписало их се до сада 40
чланова из мјеста.

Препоручујемо се свијем пријатељима
у мјесту и на страни за припомоћ овом
просвјетном ризарику.

Са годишње сједнице.

Управа „Д-градске Читаонице.“

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Позив на претплату.) Опет ће да
излази „ПЧЕЛИЦА“ научно-забавни листић
за старо и младо.

Почетком 1893 године почео сам, а
већ концем 1894 год. прекинуо сам изда-
вати овај листић; јер сам био преинтере-
сован пословима, које одлагати нити сам

могао, нити смио. Ти послови су сада
савладани, те се ево ријеших, да почетком
1898 године наставим издавање „Пчелице.“

Задаћа овог листића остаје иста.
Његов ће посао бити, да згодним, разу-
мљивим и заокруженим извадцима из поу-
чних и забавних списа наших књижевника
упознаје своје поштов. читаче са браним
производима наше књижевности. А таким
радом тежиће „Пчелица“, да унапреди ове
опште користи:

1. Упознавајући омладину за рана
одабраним књижевним радовима, жеља јој
је, да разбуди у њојзи љубав према срп.
књизи; те тако да у зрелом добу пригра-
ливану књигу као пасушину душевни хлеб.

2. Разносећи „Пчелица“ одабране
књижевне тековине у све слојеве народа
највише јој је, да се с њима сиротињом и
језгро нашег народа. Многи у нас не осје-
ћају љубав према књижевности зато, што
јој не познају језичних красота. А што се
не познаје, не може се ни цијенити.

3. Разбудив живљи интерес у народу
за књижевност, удариће се њојзи и чар-
лби темел. Читалачка публика ће бројно
да ојача. А тада сигурно, да књиге за
народ неће трнути по таванима, као
данас.

4. Загријевајући се народ и омладина
радовима наших књижевника, сасвим ће
дружичије, да љуби и цијени њих и њихове
заслуге. А упознавајући се бисером народ-
них умотворина, народ ће све више при-
јењати своје, народноме, а ослобођати се
онога, што су му туђини наметнули.

5. Тако ће наша књижевност вршити
свој морални, умни и национални уплив
на масу народа много успјешније и у
већем размјеру, него данас.

Што су давле, по прилици ученицама
основних и средњих школа читавке, то
жели „Пчелица“ да буде омладини и шије
лом народу напем.

Оваке тежбе, држим, да заслужују
општу потпору. Када је „Пчелица“ покре-
нута, одиљ је био повољан. А то се види
отуда, што је знала стећи 53 врла добро-
тоора (који су листић преплаћивали за
сиромашнију омладину.) Међу овима бијаху:
1 кнез; — митрополита; владика и вишег
свештеника; — 3 адвоката и љекара; —
2 професора; — 10 свештеника; — 8 тр-
говаца; — 2 учитеља; — 5 чиновника; —
3 морална тијела и 14 грађана. — Ску-
пљача претплате било је 72 а то: учитеља:
45; — учитељица: 5; — професора: 7;
— свештеника: 5; — љака: 6; — Скријња:
2; — грађана: 2; — Може се дакле сло-
бодно рећи, да је лист нашао одзива гото-
во у свима слојевима нашег народа. А то
ме храбри, да ће „Пчелица“ и данас такав
одзив наћи у народу.

У том дакле увјерењу, да ће овај
корисни листић и опет из свију слојева
стећи врлих добротвора и родољубих ску-
пљача претплате, слободан сам разаслати
овај оглас на све стране, почев од наших
родољубих и угледних достојанственика па
све до честити и вриједних сељака. А то

Соко је толико цијењен међу Србима,
да се његово име меће као епитет уз
јупака или добра коња. Тако за некога
кад се хоће да каже да је добар јунак,
каже се да је прави соко или да је соко
сињи. Ц. пр. у pjesми „Бановић Страхиња“:

Господара слауте послушаше,
Те сокола јона оседлаше...

А кад се одијева Бановић Страхиња:

Удри на се дјубу и кадињу,
Понесути чоку сојалају,
Што од воде чоха дрвенија,
А од сунца чоха руменја,
Оклати се један српски соко...

У старој српској држави, као што
сам већ поменуо, постојао је нарочити ред
људи, који се називао соколарима или
геракарима, те се занима гајењем и вјеж-
бањем сокола за лов. Тако Цар Душан
кад поклада цркву св. Николе на Пчињи
Јакову, митрополиту сереском, са њеним
добрима: „и тако записа царство, како да
ми је слободно од свих рабога царства
ми, од жетве и сјенокоша, од позоба и
од живине, од травнино, од псара и
соколара, од приселице и приплате жупске,
просто рећи од свега да јесг слободно“.
У осталом мало која Душанова хрисовуља
да не помиње соколаре.

Како се негда ловио соко, не зна се,
али су га Срби Мухамедовци ловили мрежом
То се радило овако: Узму се „двје мреже
од прилике по два метра високе и широко
и врло се слабо утврде за земљу прито-
вима и разпану у облику угла. Са по-
лањашње стране приквирју се мреже ситним
гранчицама и зеленим трњем. Сред мреже
приваже се жива чавка, а ловац сакрије
се вјешто у каквом грму у близини. Чавка
да се ослободи ропства, почиње се врто-
вити и крештати, што ће млада сокола,
обично годишњака и с тога доста немо-
трена, примамити, да се обори на плијен.
Али чавка у смртном страху заметне љути
бој са нападцем, који ће опет ламањем
крила ударати о мреже, те их оборити на
се. Ловац брзо притрчи, ухвати сокола и
носи га кући.

чним, јер вјерујем, да ће сваки са своје
стране радо допринјети, што може, па да
овај листић што лакше прокрчи себи пута
што дубље у језгро с мог народа. А пошт.
господа свештеници, професори, учитељи
и срп. књијаре, моћи ће, уз мало труда
и воље — у коју нико не смије посумњати
— наћи „Пчелица“ мјеста код оне омла-
дине и чланова народа, који ће се на њу
моћи лако претплатити.

Према програму задаћа је „Пчелице“
та, да се што сигурније удоми у самој
маси нашег народа и његове омладине. А
томе ће се радо припомаћи и од стране
издавача. Јер ће се на сваку стотину пла-
ћених „Пчелица“ одвојити по 10 ком. у то
име, да се лист бесплатно шаље у краје-
ве и особама, које ће га знати употребити
на своју душевну корист.

За ове три године побринуо сам за
сво, што ми је потребно, да садржина
„Пчелице“ буде што боља и разноврснија.
„Пчелица“ ће излазити у дојаконштем
облику сваког 15 у мјесецу. Годишња прет-
плата је 1 круна 60 фил. а годишњица:
80 филара. — Вересије нема.

Имена врлих добротвора и ревних
скупљача претплате биће и од сада — уз
топлу захвалност — уврштавана у листу.
Ако г.г. писци и сл. књијаре буду
сладе своја дјела и издања „Пчелици“,
радо ће се у листу упозоравати пошт.
читачи на књиге, које им набавити и чита-
ти ваља.

Славним уредништвима срп. листова
шаћем овај оглас с молбом, да га — ма
у изводу — изводе бесплатно штампати.
Услуга ће се по могућности радо вратити.

Претплату и све, што се тиче лично-
сти, ваља слати на моју адресу.

Беловар (Хрватска) децембра 1897.

М. Нешковић.

кр. жуланијски школки надаорник.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Дјеца у пољопривреди.

Сви, који у народу раде на распро-
стирању пољопривредних знања и увођењу
рационалног рада, имају обилатог искуства:
како су то тешки послови, како иде теоретно
с придобајањем присталица, како је по
готову немогуће брзо сломити урођени
конзервативизам масе, па и кад се сломије
сумња стоји ипак као граница коначног
вјеровања.

Треба издржати велику борбу, уло-
жити упорну енергију, сву моћ употребити,
док се у некој околини нешто створи и
свијет придобије, а после, опет, то треба
бранити, да олако не упуште и не упро-
пасте људи, који, у претенциозности својој,
старе раднике осорљиво враћају, те се
ови с пола рада уклањају.

Но, ја сам стекао увјерења: да се
преко дјеце може много у пољопривреди
урадити. Дјеца најрадије примају и при-

Тако описује лов сокола у Босни и
Херцеговини К. Херман. Слично томе,
нема сумње, ловљен је соко и у старој
српској држави. Но поред сокола за лов
се употребљује и копчи и крагујца као
што видјесмо код деспота Стевана.

Али није тако тешко било доћи до
сокола, коња или крагујца, колико нави-
кнути га на руковање и лов. Да видимо
како су их обучавали соколари.

Навикнути сокола на лов у средњем
вијеку у опште бјеше врло тежак посао
Рад око тога тражио је врло много зау-
зимљивости. Али кад се једном успело,
кад се соко навикне и научи, сматрао се
као драгоценост, и скупо се плаћао. Кад
би се коме поконио, сматран је за нај-
скупочијенији дар особито међу књижевима
и властелимским госпођама, који су такође
радо чинили излете и ловове.

Кад се соко удови, онда се даје
соколарица да га изуче лову. Како су то
код нас радили, не знам. О томе немамо
података. Али биће онако, како се то
радило свуда код властеле средњег вијека.
Сокола је прво требало навикнути да
мирно носи каиш за ногом. Научи ли се
на то, онда се навикава на сједало, на
комо ће почивати и које треба непрестано
да се нише; осим тога соко мора се чешће
прекати водом да не дријема. Кад се свему
томе навикне, треба га научити да мирно
стоји на ловчевој руци. Али канце су у
сокола врло оштре, за то руку од убода
птити рукавица од овчије коже савијена.
Ово се вјежбање вршило 20—30 дана.
С оваквим соколом полази се у лов на
препелице, које по трви или житу пађе
или растјера ловачки пас. Чим једна прхне,
ловац баца сокола у правцу прхнуле пре-
пелице и соко се устреми на њу, стигне,
дохвати у канце и више се не избави.

Али ова врста учења сокола лову,
како прича поменути К. Херман, показује
посљедице, врло онеке трагове вјежбања
сокола. У средњом вијеку то је било
много боље и савршеније, јер се добро
упућен соко плаћао по неколико хиљада
дуката, па и десетине хиљада.

хватају начине рационалног рада, а пољо-
привредна знања, њима саопштена, падају
на најплоднија земљишта. Дјеца се одушев-
но пољопривредом, оно што чују и виде
непрестано препоручавају и понављају у
седу, једнако се баве овим послом, који
су видјели, док постигну у томе некога
успјеха.

Подружина Пожешка редовно се је
заузимао: да јој на курсове долазе школ-
ска дјеца. И, озбиља, она је тим постигла
успјех, који и сама није очекивала. Дјеца
су и на самим курсевима показивала велико
интересовање, схватање и разумијевање.
Калемарство је међу дјецом брзо утврђено
на самим курсевима, и дјеца с успјехом
на све стране пожешке околине калеме.

Пољопривредни покрет — тако да га
назовем — међу дјецом нашао је најоду-
шевљеније и најбоље сљодбенике, па не
само међу сеоском, већ и међу варошком.

Осим калемства, дјеца се одају и
пчеларству, а свиларство је ове године у
овоме крају највећма прокрчило пут по
селима преко дјече.

Вјештина у пољопривредном раду нај-
боље се може у масу уносити преко дјече.
Дјеца такође најбоље могу унијети у села
боља сјемена, засијевање дјетелине и т. д.

Ја сам увјерен, да ће правац, којим
је Пожешка Подружина пошла од свога
постанка, ако се он одржи, правац: радити
и преко дјече у колико се дјесијева од
рада преко одраслих, уродити најбољим
плодовима.

Курсеви и предавања скончана с
практичним радњама у присуству и дјече,
учиниће, да спремимо нараштаје, који ће
извршити препорука у Пољопривреди.

Када и гдје може шумарство напредовати.

Чувени швајцарски професор шумар-
ства, Е. Ландолт,* одговара на ово питање
у главном овако:

Шумарство може напредовати свуда
тамо, гдје су уклоњене све сметње или
гдје су ове толико сузбијене, смањене, да
за њ не могу бити од штетна утицаја.

Да се уклоне или смање препреке
напредовању шумарства, може се вели
утицати у главном на два начина: изда-
вањем стројних закона, којим се у извјес-
ним приликама спречава и слободно рас-
полагање приватним шумама и обучавањем
посједника шума ријечима и дјелом о важ-
ности и користи шума, издавајући премиије
и похвалнице свима онима који у томе
послу и поправци шума служе за примјер
у својој околини.

За први начин вели да је згодан јер
се њиме циљ може најбрже постићи, али
само тада, кад се не оскудјева у потреб-
ној снази и средствима и када су посјед-
ници шума убјеђени у то, да је оправдан
разлог што се законом о шумама спречава
довекло у извјесним приликама слободно
располагање њиховим шумама. За други

*) умро је у почетку ове године.

На истоку соко се у средњем вијеку
вјежбао много дружије, но што помену
мало час. Да би се соко извјежбао, затва-
ране су му очи неким за то нарочито уде-
шеним канцима, док се на то не навикне.
За тим су их нарочито мајстори учили к
лову, при чему је врло знатну улогу игра-
ла справа нарочито удешена да дражи
сокола, а то је подбачач начињен од го-
лубијих крила у облику тичијега тијела.
Сад се соколу скину канци и пусти да се
устреми на подбачач, а то се понавља
дотле, док се соко потпуно не извјежба
лову. Сад кад се пође у лов, могу му се
поменути канци, и носи се на руци, и кад
би препелица или јаребица прнула, онда
би се у тренут скинули канци пустио соко
да се устреми на пљен. Извјежбан соко
био је етадан пратилац средњевјековног
племства. Ако су се чинили излети, пје-
нице или на коњима, вазда се и соко но-
сио собом. Чак и духовништво није изо-
стајало иза осталог племства. Племић
идући у цркву није остављао сокола, већ
носио собом. Свештеници и духовници
носили су такође собом и за вријеме ли-
тургије, соко би стајао на степенима
олтара. Соколом су ловили чанље, ждраље
и дијаве патке, за тим тиче грабливице,
ситно звијерице, особито зечове. Али за то
је требало сваког сокола обучити за на-
рочиту врсту лова, за зечево дручко, за
патке дручке. Срчаност сокола толико је
била велика, да су се упуштали у борбу
и са самим орловима. Али га није могао
савладати, гледао је само да га свали на
земљу, а већ извјежбани пси долази би му
у помоћ. Или би се пустила два сокола
рецимо на какву чанљу или ждраља.

Овај лов сокоlima служио је понај-
више као забава властели, како мушкима
тако и женама.

„Стр. Гл.“

М. М. В.

Он одеће небу под облаке,
И увати утну алатокрилу.
Пак с њом паде под зелени јелу.
Кад то соко уледа неспров,
Врло му се тешко учинило
А навалу лошу научило:
Отимати ловак од другог;
Залеће се к Маркову соколу,
Да му отме утну алатокрилу;
Али Марков соко јогунца,
Кто што је и његов господар:
Он не даје утве алатокриле.
Већ сокола шчепа неспров,
Па му просу оно сиво перје.
Кад то видје Мурате везире,
Врло му се жао учинило,
Итак он уз Маркова сокол,
Те га удри о јелу зелени,
И преби му оно десно крило....

Стаде писка Маркова сокола,
Као љуте у камену гује;
Марко узме својега сокола,
Пак му стаде занјати крила
И с љутитим гласом говорити:
„Тешко мени и тоби, соколе,
„Лов ловећи о Турцима без Срба!“,
„Лов ловећи, крило дијелећи!“

Извјежбан соко сматрао се као дра-
гоценост. Тако н. пр. pjesма каже, да се
служи девет година дана „за доброга из
потаја шарца“ и за „сивога сокола“, као
што служи „бутица Богдан у војводе
Драгије. Браћа се при диоби завађају око
коња и сокола, као што је случај с бра-
ћом Јакшића.

Осим тога међу Србима Мухамедов-
цама такође се пјева врло много о соколу.
Тако:

Господа су у лов подигнута,
Сваки носи сокола на руци
Бег Мустај-бег руку на ердашцу,
Патали га његови јарани:
„Шта је теби, беже, Мустај-беже
„Што не носиш сокола на руци
„Већ ти носиш на ердашцу руку?“

На другом мјесту вјерна љуба пита
Ибрахим Ђехају, који јој болан на крилу
почива:

Да ти уириш, Ибрахим Ђехаја,
Шта би теби најжалје било:
Ал' ти жални остареде мајке,
Ал' ти жални дјора и ахара,
Ал' ти жални сеп и тим црн,
Али својих хата нежахатах,
Ал' ти жални хрта и загара,
Али својих сивих соколова?

начин пак тврди, да се све препреке сузбијају много сигурније, и повратак може им се за навјек препречити, али је за њ потребно често много времена, да због тога и поправка шума, пада у највише прилика онда, кад је већ децкан. Тај је начин нарочито добар у случају, кад је ријеч везана и за дјело — примјер. Али у случају, кад гонети прете својом опасношћу, мора вели бити заједно и обучавање народа и издавање строгих закона и наредба и најтачније вршење њихово.

На питање: да ли је оправдано то, што се у закону о шумама изискује ради бољег развоја шумарства, и потреба скривања права слободнога располагања у извесним приликама и онда, кад они, који имају својих шума то не траже или шта више тако што и избјегавају, — Ландолт вели, моћи ћемо одговорити само тада, кад узмемо за основу прави значај шуме и шумарства за благостање васколиког становништва.

Шуме су појединачно корисне свима становницима једне земље, па зато у случају, кад посједници шума у погледу одржавања и чувања шума раде на своју руку и начином газдовања својим шумама ремете општи интерес своје земље, држава је вели познава, да од своје стране учини све што је потребно, па да се уклоне свекојике сметње и да се стане на пут неразумишљеном сатирању шума.

Ово треба вели, у тлико прије да се учини, што шумарство није једина грана државне и народне привреде, која би била узрок, да се у неколико ограниче лична слобода и слободно располагање имовином. Тако нпр. извесни днo земље своје, морамо хтјели не хтјели уступити држави било за пут, било за железницу или какву другу потребу. Слични захтјеви при увођењу корисних предузећа, засјецају куд и камо више, него и нестрожнији закон о шумама. Одсјечена забрана на сјечу шума над онима, који са шумама поступају расипнички, утиче благотворно на њихову тековину, па и ако је иначе таква забрана неосновна и тешка. У интересу јавне безбједности, многим социјалним наредбама ограничава се далеко више лична слобода него законом о шумама. Законско принуде, да се мора учити школа, одслужити рок у сталном кадру и друге сличне принуде, исто су тако као наредбе о заштити шума направене противу личне слободe, па се ипак сматрају као врло умјесне и оправдане. Сваки сматра да је сасвим у своме реду, што држава тражи рачуна од општине и разних корпорација (удружења) о њиховој управи, па се ипак у томе увиђа познатије ограничавање у располагању својом тековином, него у уређењу привредних односа, у уређењу шума. Зато, гдје се за благо и срећу цијелога народа с правом тражи какво скривање личне слободe у циљу напретка шумарства, приватни су дужни драговољно то пренијети, да их ако не би хтјели, држава на то не би приморала.*)

Толико на питање, шта има да се уради за шумарство на да може напредовати, а на питање, гдје ће се показати добар успјех таког рада, Ландолт одговара:

Свако боље газдовање шумама, моћи ће се лако извести у свима оним случајевима: гдје држава може доказати народу да се посљедице које долазе усљед перазмишљеног сатирања шума и небриге за њихово подизање, гдје се свијест народа толико пробудила да се у погледу на опште добро и приватни сопственици шума вољно ограничавају у употреби и гдје се вољом приступају подизању шума; гдје се увођењу какве новост не придаје политички или какав други значај, па се томе слијено вјерује; гдје се сасвим заборавило на то, да дрво и корови расту свуда; гдје посједници шума сами искусу, да своје повећане потребе нијесу у стању једино из шуме подмиривати, већ да зато ваља наћи излаза и у другим привредним гранама, гдје посједници шума увиђају, да су и они дужни оставити својим потомцима неоскршен капитал у шуми и гдје ради тога прегну, да из шуме извлаче само по онолико, колики се у истини може извући, а да се тиме шума у неколико не општеги; гдје сами посједници шума увиде, да млада шума не може бити и онда добра, кад је стока непрестано закида и гдје се због тога ојвако, да своју стоку не ћерају у шуму; гдје се види да је шума у шуми то исто што и ђубре њивама; гдје се дошло до уверења, да се трудом и чинљеним издацима око подизања шума, шумски доходак знатно повећава; гдје се посматрањем искусуло да она шума боље напредује, из које је у исто вријеме и како треба уклоњено болесно и неразвијено дрвеће; гдје се због учивених кржава око повећавања дохотка а тиме и због веће вредности шумских производа закрхује право службеници; и, гдје се шума

не сматра за свачије добро, већ се виновници строго казне.

Ландолт за напредовање шумарства тражи дакле: строг закон и тачно вршење његово, обучавање народа шумарству рјучу и дјелом, и да се не оскудјева у потребној снази и средствима. — Ми имамо добар закон, но да ли имамо и остало што је према овоме потребно за развијање нашег шумарства?

(Из „Тежак“).

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

ЦЕТИЊЕ, 2 јануара.

(Наименовање.) Њ. В. Господар изволио је наименовати господ. војводу Шака Петровића за државног Савјетника.

(Из друштва Цетињске Читавице и „Горског Вијенца“) Као што је раније напоменуто, друштво Цетињске Читавице и „Горског Вијенца“ приредило су на нову годину у вече забаву са играњем. Дилетанти чланови припремили су позоришни комад Трифковићев „Школки Надзорник“ и играли га на опште задовољство. На забави су, поред чланова, позвати били и главари из унутрашњости, који су дошли на Цетиње поводом Нове године.

Забава је отворена свирањем војне музике химну Књаза Господара Њесника, коју је публика стајањем предумала и пропратила урнебесним: „Живио!“

Послије позоришног комада шпедевала је играња са програмом српских и сјетских игара, а завршен је томбулом.

(Саучешће у жалости.) Тек што се бјене мало утишало рањено срце нашег војског Управитеља, Г. Гардашевића, послије оног тешког удара, када га немилосердна судбина растави са својом драгом супругом, ето сада родитељско срце поново покоси смрт његовог нејаког синчића Петра, који на свагда склопи своје очи 22 пр. мј. у пролеће свог живота.

Тешко је бреме душевних потреса свједено на срце Г. Гардашевића, али уз хришћанску тријевност нека га у големој тузи блаже опште саучешће пријатеља.

(Српска Књиж. Задруга.) Улоге за шесто коло Срп. Књиж. Задруге предали су ми:

Оснивачи:

Г. Лазар Мијушковић књ. прв. консул у Скадру, г. Јово Пошовић секретар мин. спољ. послова, Цетињска осн. школа.

Улагачи:

Г. Андрија Вукотић окружни капетан; г. капетан Јанко Милић члан окр. суда; г. Церо Поповић секретар окр. суда; г. Владимир М. Томић члан окр. суда Подгоричког, г. Мило Дожић Меденица, секретар Великог Суда, г. Саво Чубрановић хорова пјев. друштва „Бранко“, г. Милутин Брацановић нитомач, г. Ристо Рундо обућар, г. Саво Иванчиновић.

Света I добротвора, 40 оснивача, и 56 улагача.

(Вријеме.) Од испрод Божића трају највећи водри дани с умјереном студени јутром и вечером. Овакога времена о Василеву днови не памте ни најстарији људи.

(Обраћамо пажњу) на позив на претплату „Пчелице“, која заслужује најтоплију препоруку. Листају је цијена мала, а сврха му је лијена и велика.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

ЦАРИГРАД, 24 децембра. — Три брата бугарска остварена су за Монастир, за Дебру и за Струмицу.

АТИНА, 24 децембра. — Положај Русије према кандидатури Принца Ђорђа чини живу сенацију у свој Јеврони. Листови се уздржавају од коментирања.

АТИНА, 25 децембра. — Камара је сазвана на 8 јануара. Смоленски је послао зноједницима војске окружницу, којом строго забрањује учешће официра у тајнијем друштвима.

БНОГРАД, 26 децембра. — Званично је објављен указ односно реорганизације војске и наименовања Краља Милана за команданта активне војске а генерала Цинцар-Марковића за шефа главног штаба.

КАНЕА, 27 децембра. — Њемачка оклопница, „Олденбург“ присјела је и покрпала је одјељење њемачке војске 2 официра и 20 момака.

ЦАРИГРАД, 27 децембра. — Увјеравају да ће Зиновјев пошто преда креденцијална писма поновити ко-

раке односно исплате остатка ратне контрибуције.

БУДАПЕШТА, 27 децембра. — Заступничка кућа примила је пројект провизорне нагодбе царинске и бипаркарске.

РИМ, 28 децембра. — „Ежер-ћито“ тврди да су министар иностранијех дјела и министар мрнарнице имали договора да пошљу у Китај један или два ратна брода.

КАНЕА, 29 децембра. — Поводом Султановог рођендана амираља су посјетили Цевадпашу. Интернационална флота и јавне зграде искићене заставама.

ПРАГА, 30 децембра. — Званично је објављено укидање пријеког суда од данас.

ПАЛЕРМО, 30 децембра. — Присипно је Принц Напуљски да присуствује прослави педесетогодишњице револуције Сицилијанске.

ПАРИЗ, 31 децембра. — Отворено је засједање камаре. Брисон је на ново изабран за пресједника, а такође и сви подпредједници.

РИМ, 31 децембра. — По „Италији“ министарство је закључило да пошље у Китај један ратни брод.

ПАЛЕРМО, 1 јануара. — Педесетогодишњица револуције прослављена одушевљено. Престолонаследник је предмет најоренетичких овадија. Рудини је присуствовао свечаности.

ПЕТРОГРАД, 2 јануара. — Цар је примно оставку министра рата Вановског и наименовао генерала Куропаткина да руководи министарство рата. Анничков је овлашћен привремено да управља министарством наставе.

ПАРИЗ, 3 јануара. — Сенат је изабрао поново Лубета за пресједника са 213 гласова. Поводом ратификације конвенције Тоголанда Минстер је добио велчки орден „Почасне Легије.“

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Свијема онијем који учествоваше нам, у нашој жалости за нашијем никада непражњенијем и милим братом

МИЛАНОМ,

било брзојавом или личним присуством срдечно захваљујемо. Особито остајемо благодарни Његовом Височанству Књазу Насљеднику и Његовим узвишеним Родитељима, који су више пута питали за ране Миланове, као и изјавом дирљивог саучешћа при смрти Милановој. Хвала Његовом Високопреосвештенству Господину Митрополиту Митрофану, г. г. Министрима, г. В. Шаку Петровићу, г. В. Церовићу, г. Марку Вукотићу, г. командиру Јанку Вукотићу, г. окр. кап. Цаковићу, г. брзг. Ј. Мартиновићу, П. Катарићу и Церовићу, и свима другијем који са многобројнијем саучешћем истог дана похиташе, да нас ублаже у нашој жалости, хвала г. Перу Иличковићу, који се је заузимао пет неђеља да би излизичио нашега брата Милана, као и г. доктору Огњеновићу који је поноћи похитао из Никшића, да га живог застане у почетку ране — Хвала г. г. свештеницима: Перку Шаулићу и Лазару Дедеићу, г. учитељу Милићу Савићу који је присуствовао погребу са ђацима. Г. официру Нешу Шаулићу с четом, г. капетану Шибалији, г. заступнику кап. Радоју Шаулићу, и свијема Жабљачанима, који, сви скупа похиташе испратити покојника до цркве Преображенске у истом мјесту до гроба Миланова и учествоваше при свечаном опјелу и сахрањивању покојника.

Особито Жабљачани подносили су труд за вријеме боловања покојника и сви се трудили да рањенику, ма учему олакшају са услугом, за то им много благодаримо. Хвала г. официрима: Лазару Кулићу, Шћепану Шошвићу, Попу Томи Поповићу, бар. Живку Бејату и другијем Црквичанима, који похиташе у Језера на Жабљак да испрате покојника до вјечне куће. Хвала свијема који дођоше да виде рањеног покојника за вријеме боловања да му олакшају болове, као и онијем који брзојавом, писмено или усмено за покојника упиташе. Особито благодарим г. ком. Јанку и капетану Мојашу Вукотићима, који не

пожалише труда, него чак са Цетиња похиташе да виде покојника рањенога; као и госи. ком. Мирко Гаговић са Безура — из Пиве.

Жабљак, 18 децембра 1897 год.

Ожалошћена браћа:

Окруж. к.п. Обрен, Тодор и Митар Нико-
вићи, удова Милица Миланова Никовић, и
остали покојникови рођаци синовци и снахе.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједe кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трст.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати по подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати пр. подне.

Из Подгорице за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати по подне, стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Цетиње, 12 септембра 1897.

У права

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Мој шливјак и дионицу земље од 130 метара дужине под старом границом продајем за 500 фиорина.

П. Радичевић.

(3—3)

ОГЛАСИ

1000-3.000 или 50 до 150 наполеона

на годину може зарадити један човек раб-
тајући с нашимма макињама ва плетење. Лако
се научити; дијете може се служити шњима.
Једна чарапа може се сипести ва 20 минута.
Траже се агенти. Питајте цјеновнике (prix
courants) M-r Celford — 67 Southwork str. —
London S. E. (кореспонденција на француском
и њемачком). (10—10)

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato
non dovrebbe mancare
a nessuna mensa.

Zadar (Далмација) (32—37) Задар (Далмација)